

et Bedehus, saa tror jeg, især naar jeg ser hen til den Maade, som har været brugt, hvor man skulde bygge Kirke eller Bedehus og ikke har kunnet skaffe alle Pengene tilveie, idet man da har søgt Hjælp hos Andre, ikke det kan anses for at være en nødvendig og sikkert Betingelse for, at man skal kunne stifte en Valgmenighed, at man skal bygge Kirke eller Bedehus. Eftersom jeg nu har den Opfattelse, baade at det ikke er nødvendigt, at disse Menigheder have Bedehus, og at jeg ikke konsekvent kan negte dem Brugen af Kirken i samme Diebst, som jeg stemmer for at optage dem som regelrette Led i Kirken, er det jo naturligt, at jeg er nødt til at stemme for det foreliggende Ændringsforslag. Jeg tror ogsaa, at der er noget Tilfældigt, om jeg saa maa sige, i de Bestemmelser, som ere vedtagne som Betingelse for Oprettelsen af Valgmenigheder, og som finde sin Forklaring i den Historie, som Sagen har. Det kan jo ikke negtes, at der i sin Tid, da Valgmenighedsloven blev til, var Tale om en Menighed, som var stiftet i Fyen uden at tilhøre Folkekirken, men som havde den samme Trosgrund og ogsaa den samme Vereudvikling, som Sognemenighederne i Folkekirken, og som ønskede at blive optagen i Folkekirken, at der den Gang var en Præst, som var ordineret i Folkekirken, og at der var en Kirkebygning eller et Bedehus. Det var da ganske naturligt, at man blev staaende ved disse to Betingelser, og jeg skal for min Del i Parenthes bemærke, at jeg med Taknemmelighed erindrer den forstandige Fastsættelse, hvormed det daværende Ministerium gjenførte en Forholdsregel, som, hvis den ikke var bleven gennemført, i mine Tanker vilde have ført til uberegnelig Skade for Folkekirken. Det var som sagt ganske naturligt, at man den Gang optog de Betingelser i Loven, som faktisk vare tilstede paa det Sted, som overhovedet gav Anledning til, at Sagen blev ført igennem. Man maa dog erindre, at den Gang blev Loven kun vedtagen paa 5 Aar, saa at sige paa Prøve. Nu har den bestaaet sin Prøve, og man er i Færd med at indføre vedkommende Valgmenigheder som regelrette Led af den danske Folkekirke. Under saadanne Omstændigheder finder jeg ikke, at der er nogen virkelig Anledning til at bibeholde en Bestemmelse om, at disse Menigheder selv herefter skulde bygge deres Kirke. Under visse lokale Forhold kunde det føre til ganske overordentlig store Udgifter for dem, f. Ex. dersom man her i Kjøbenhavn skulde bygge, og mange Steder ogsaa i Kjøbstæderne; under andre Forhold vilde det ikke have stor pekuniær Betydning, og i intet Tilfælde er det, for at jeg skal gjentage det, i mine Tanker nødvendigt; jeg finder dog ikke alene, at det ikke er nødvendigt, men jeg finder, at det vilde være inkonsekvent nu at fastholde Fordringen herom. Jeg tror ogsaa, at denne Lov til at opbygge Kirker eller Bedehuse under visse Forhold kan føre til Forhold, som jeg ikke vil sige noget Andet eller

Stærkere inod, end at de kunne være noget stødende. Dersom et saadant Hus, efter at Valgmenigheden er opløst, maatte blive solgt og anvendt til en Brug, som stod i stridende Modsetning til, hvad man i Almindelighed ser en Kirkebygning anvendt til, saa vilde det i mine Tanker være noget forargeligt. De smaa Lidenskaber og Rivninger, som man har talt om det maatte kunde fremkalde hist og her, at man indrømmede Brugen af Kirken til Valgmenigheder, kan jeg ikke tillægge nogen Betydning. Hvis Loven kommer ud, vilde de meget snart falde hen af sig selv, og jeg har den Tro til den største Del af den danske Menigheds Medlemmer og til den største Del af dens Præster, at de snart vilde komme til at betragte Valgmenighedernes Medlemmer og Præster som deres Medbrødre. Jeg vil sige, at jeg tror, de ville omtrent faae samme Følelser, forsaavidt de have haft andre før, som Pastor Trandberg paa Bornholm udtalte, da han med sin Menighed igjen blev optagen i Folkekirken, han sagde nemlig: saa maa vi med Smerte bekjende, at mangt et haardt og ukjærligt Ord blev udtalt, som faarede og bedrøvede vore Brødre og skadede Guds Rige, og som ogsaa senere have bedrøvet os selv. Jeg vil imidlertid udtale, at uagtet jeg ikke vil være i Stand til at stemme mod det foreliggende Ændringsforslag om Brugen af Kirkerne, saa legger jeg dog ikke saa stor Vægt paa, at det nu for Tiden gaar igennem. Jeg er nemlig overbevist om, at det, naar Valgmenighederne ere anerkjendte som Led af Kirken, ikke vil vare længe, inden man indrømmer dem Brugen af Kirkerne. Jeg sætter ikke saa stor Pris paa, at det nu gaar igennem, at jeg ikke skulde kunne undlade at stemme for det — stemme inod, det kan jeg visse ikke — hvis den ærede Minister bestemmer udtaler, at han, hvis det bliver vedtaget, ikke kan indstille Loven til kongelig Sanction. Jeg havde haabet, at hvis Lovforslaget var kommet i et Fællesudvalg, og man der var bleven enig om dette Ændringsforslag, det da ikke vilde have været umuligt for den ærede Minister at gaa ind paa Forslaget. Hvis han derimod udtaler, at han ikke kan gaa ind paa Forslaget paa Grund af Forholdene, skal jeg lade være at stemme.

Madvig: Som den, der først havde Ordet igaar, føler jeg mig tvungen til at gjøre et Par Bemærkninger, men jeg skal gjøre dem saa kort som mulig og indskrænke mig til, hvad der forekommer mig at være Hovedsagen. Jeg skal begynde med at sige, at jeg, i hvad jeg har yttret i denne Sag, ligesom hvad jeg har yttret i andre Sager, slet ikke gaar ud fra en Betragtning af, hvad der er indbefommende eller ikke indbefommende, Prutten eller ikke Prutten; jeg gaar ud fra, hvad jeg anser for at være det i sig selv Rigtige. Dermed vil jeg ikke sige, at jeg